

EL SECTOR FORESTAL CATALÀ, una "rara avis" on la propietat està en perill d'extinció

Després dos mesos de les eleccions per escollir els representants de la propietat privada al Centre de la Propietat Forestal (CPF), toca fer un repàs dels esdeveniments. Amb l'avantatge que suposa haver-ho deixat reposar i, per descomptat, poder avaluar sense la urgència del decurs instantani dels mateixos.

Toca analitzar els posicionaments públics adoptats per uns i altres, i avaluar-ne les conseqüències de cara al futur de tot plegat i en particular, en relació al marc jurídic i legal del que ens estem dotant.

Caldrà retrocedir fins la fase en que els nous Estatuts del Centre no eren res més que un projecte, i que a dia d'avui han estat la clau de volta que ha permès la celebració d'unes eleccions amb molts punts foscos.

L'Institut Agrícola ha estat l'única organització empresarial agrària i forestal que no ha estat d'acord amb uns Estatuts que cedien el control del CPF a l'Administració, i que, conseqüentment, ha interposat un Recurs Contenciós Administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

Expliquem els fets

La traïció al sector avalant uns Estatuts contraris al sector

L'actual composició del CPF, fruit dels nous Estatuts —amb el beneplàcit explícit de la candidatura Boscat-UP-Consorci-JARC— ha perdut la majoria del vot del que gaudia la propietat privada. Tot plegat per acabar tenint un pes del 50% públic i un 50% privat, però amb el vot de qualitat per a l'Administració.

Això que se'ns ha venut com una cessió voluntària de sobirania que havia d'ajudar al sector a aconseguir una major implicació de l'Administració, en realitat, únicament serveix per convertir al CPF en el còmplice avalador de les polítiques de l'Administració vers els boscos privats.

No ho diem perquè sí. D'acord amb els nous Estatuts, a banda del nomenament del gerent, l'aprovació de la proposta del Contracte Programa que elabora el DARP i les bases reguladores dels ajuts —on totes elles requereixen de majories de 2/3— l'Administració pot fer el que vulgui. De fet, si hem de ser justos, per aquestes també pot fer el que vulgui, donat que cap organització bloquejarà les partides d'ajuts o el pressupost. I cas que alguna s'arrogués la valentia d'alçar la veu massa alta, amb tota seguretat li recordarien que entre les funcions que NO té el CPF està la de poder opinar vers la possible

modificació dels seus propis Estatuts. És a dir, que els 2/3 hi serà mentre l'Administració vulgui.

El pitjor, però, ha estat que, amb independència del resultat de les eleccions, la propietat privada ja ha perdut al CPF com a principal valedor de la mateixa. A dia d'avui ja podem dir que després de la modificació estatutària —que només l'Institut Agrícola té recorreguda als tribunals—, s'ha deixat d'exercir una de les seves principals funcions com era:

Article 5.1) Informar i ser escoltat en relació amb l'aprovació de qualsevol normativa i instrument de planejament o projecte que afecti superfícies forestals de titularitat privada.

Aquesta funció ha quedat absolutament no operativa, i fins i tot pot ser altament contraproductiu.

A partir d'ara, cal tenir clar que els dictàmens preceptius del CPF poden ser aprovats únicament amb el vot de l'Administració. I d'això, al final de l'article, en trobareu la prova evident.

Aquest aspecte ens preocupa molt. Els dictàmens del CPF són absolutament necessaris davant els futurs desplegaments de la Llei d'espais naturals i el desenvolupament de les restriccions derivades de l'aprovació de les Zones d'Especial Conservació (ZEC) de la Xarxa Natura 2000. Particularment en el desenvolupament dels usos del sòl.

Se'ns dubte un paper irrellevant o, fins i tot, favorable per part del CPF, amb dictàmens i posicionaments que difícilment contradiran l'acció de Govern, qüestiona -i molt- la independència de l'organisme a l'hora de funcionar com a veritable Centre de la Propietat de tots els propietaris privats.

Si l'acord amb l'Administració no funciona, cal ser clar, s'estarà a l'arbitri del seu capritx, amb conseqüències més que previsibles en funció de la coalició governant i dels respecte a la propietat privada que públicament hagin manifestat.

Val a dir que en els debats previs al CPF, on es negociaren els nous Estatuts, ja es va fer advertència, per part de l'INSTITUT AGRÍCOLA, d'aquestes dificultats.

A dits efectes es va demanar un absolut compromís amb el sector, de manera que aquelles organitzacions que depenguessin en més d'un 50% de fons públics per a la seva activitat, no poguessin concórrer a les eleccions, en representació dels propietaris. La seva independència estava més que posada en entredit. Malauradament les propostes no reeixiren i s'imposaren uns Estatuts que no tenen un procés per assignar la representativitat relativament neutre.

Un imprevist

L'Institut Agrícola decideix presentar recurs contenciós contra els Estatuts i presentar-se a les eleccions al CPF

Finalment s'aprovaren uns Estatuts del CPF que, a totes llums, relegaven a un paper residual el paper de la Propietat Privada i amb unes regles electorals amb moltes llacunes, com ràpidament vam tenir ocasió de comprovar. La sorpresa saltà després que l'Institut Agrícola anunciés la seva intenció de presentar-se als comicis i iniciés el procés previst de recollida d'avals.

1a irregularitat:

Cens dubtós

Un cens farcit de dades incorrectes —moltes arribaren al cens definitiu—, empreses sense representant per poder votar, difunts a les llistes —uns quants fins i tot van ser designats en primera instància com a vocals a les meses electorals. Tot i que es presentaren les oportunes reclamacions, no cal dir que molts ni tan sols van ser considerats i acabaren figurant difunts i empreses desaparegudes als llistats.

2a irregularitat:

Avals irregulars

Conforme als nous Estatuts del CPF, els avals vàlids a les candidatures, havien de venir oportunament acompanyats de còpia del NIF o NIE de l'avalador. **Aquest punt només el van complir els avals de l'INSTITUT AGRÍCOLA.**

Els avals de l'altra candidatura no els van presentar. Fet que obligà a intervenir a la Junta Electoral per acabar dictaminant que si el CPF els podia recuperar —a partir de la recerca física dins els expedients dipositats al Centre! — no era obligació i es podien donar per vàlids. Aquest fet —per nosaltres força irregular i oportunament denunciat— també va permetre comprovar com, a banda de 8 avals duplicats entre candidatures, la candidatura de l'INSTITUT aportava 302 avals vàlids —un 8,5% del cens—, i la candidatura en coalició de quatre organitzacions només acabava aportant 462 avals vàlids —un 13% del cens. Però fou curiós i simptomàtic com dita coalició va aportar, demés, 60 avals invàlids, de persones que ni tant sols tenien Pla tècnic. Fet que, al nostre entendre, únicament mostrava més ombres a una actuació ja de per sí estranya per part de la Junta Electoral —formada bàsicament per Administració.

3a irregularitat:

Coalició electoral no permessa

Conforme als nous Estatuts " *...les persones censades només poden avalar o ser representades per una única Organització de propietaris/àries*". Notem que el precepte normatiu fa deliberadament referència a "organitzacions de propietaris/àries". No a "candidatures", com va acceptar, deliberadament, la Junta Electoral. Al respecte, en el cas de l'INSTITUT AGRÍCOLA, aquest precepte es complí escrupolosament, atès que la nostra llista representa a una sola organització.

No es pot dir, però, el mateix de l'altra candidatura, on la presència de quatre organitzacions aporta una paramenta de colors i formats possibles. En aquest cas vam poder observar com uns avals eren a favor del Consorci Forestal, i d'altres a favor de BOSCAT. I fins aquí s'acabaren les bones notícies. Després aparegueren avals conjunts de les dues organitzacions, i fins i tot, un escrit —no donat per vàlid— per part d'Unió de Pagesos, que simplement indicava que ells representaven a 100 plans tècnics, sense aportar ni la signatura dels avaladors, ni les seves identificacions. Evidentment tot denota una mala pràctica i forma de treballar del tot inacceptable.

Molts d'aquests avals s'havien d'haver anul·lat, i no únicament aquells que venien signats per una persona que no estava al cens. Malauradament la decisió de la Junta Electoral d'acceptar-los novament avala la irregularitat denunciada.

4a irregularitat:

Es dona per vàlida una candidatura conjunta sense que les organitzacions membres acreditin que són elegibles

L'exigència d'una sola organització de propietaris per a presentar-se a les eleccions ve donat per que precisament els Estatuts estan pensats per a incorporar la màxima diversitat a l'òrgan rector, alhora que assegurar-se que totes les organitzacions que es presenten són elegibles conforme allò previst a l'article 27.2 i 27.3 dels Estatuts del CPF que diuen:

2. Tenen la condició d'elegibles les organitzacions de persones propietàries forestals que presentin candidatura, i es designaran com a mínim cinc representants i cinc suplents (...)

3. Als efectes del paràgraf immediatament anterior, s'entendrà per organització de persones propietàries forestals aquelles entitats amb personalitat jurídica pròpia, amb un àmbit d'actuació i influència a la totalitat del territori de Catalunya i que representin almenys un cinc per cent de la totalitat de les persones electores.

No cal dir que arribat a aquest punt no s'entendria la presentació i acceptació de la candidatura formada per BOSCAT, UNIÓ DE PAGESOS, JARC i Consorci Forestal sense la intervenció decidida de la Junta Electoral—formada bàsicament per l'Administració—, que sistemàticament ignora les denúncies plantejades des de l'INSTITUT AGRÍCOLA.

Ja hem esmentat el que succeí a l'hora de presentar els avals: la candidatura conjunta no tenia cap aval a JARC ni a UNIÓ DE PAGESOS. I, per reforçar-ho, aquesta darrera organització va presentar un escrit on indicava que representava a 100 plans tècnics. Xifra notablement inferior al mínim exigít del 5% per presentar candidatura.

L'acceptació per part de la Junta Electoral d'aquesta candidatura en coalició suposa, a judici nostre, un frau electoral, perpetrat amb el consentiment tàcit de l'Administració al donar per bona una xifra d'avals clarament inferior a la que hauria estat necessària d'haver-se presentat les 4 organitzacions per separat.

Del 20% necessari —5% x 4— només n'aconseguiren un 13%. Ara, demés, s'ha facilitat, de forma il·legítima, que dues organitzacions no elegibles — en no disposar del mínim del 5% exigít— acabin tenint representació als òrgans de govern del Centre de la Propietat Forestal tot valent-se dels avals recollits per altres organitzacions.

5a irregularitat:

S'accepta BOSCAT com a organització de propietaris

Tot i que possiblement aquest sigui un tema menor, també en aquest cas intervingué activament la Junta Electoral, altrament el número d'avals hauria caigut de forma notable, i, possiblement, el vots també. I és que en realitat BOSCAT és una federació d'associacions sense que tingui, per sí mateixa, naturalesa d'organització de Propietaris. No només jurídicament no és el mateix, sinó que cal tenir en compte que els interessos d'una Federació centrada en els serveis a les organitzacions membre no tenen perquè ser els mateixos que els dels propietaris forestals i llurs associacions. Aquestes normalment incorporen interessos creuats amb d'altres matèries a banda de l'aprofitament fustaner, tals com l'energia, la caça, negociació col·lectiva, i tants d'altres que van més enllà de la simple prestació de serveis.

En tot cas, recordarem de nou els Estatuts del CPF que exigeixen que les candidates siguin organitzacions de propietaris forestals, amb àmbit d'actuació a tot el territori de Catalunya. I BOSCAT només representa a 22 associacions de propietaris, d'un àmbit territorial molt definit cadascuna d'elles — comarcal o local— però que en cap cas inclou tota Catalunya.

6a Irregularitat:

Un procés de votació dificultós i farcit d'obstacles

- **La distribució dels col·legis electorals era poc uniforme i pràctica**—molt centrats a les zones amb més plans tècnics però mantenint distàncies llargues als llocs amb menys presència. Només gràcies a les esmenes exigides per l'Institut Agrícola feren possible que es pogués votar a la Seu d'Urgell o a Igualada, per citar uns exemples.
- **L'elecció d'un dia quasi festiu —dissabte abans de Nadal—**, no cal dir que no es tracta de la millor data si es volia fomentar la participació. Però encara s'entén menys, quan havíem sol·licitat poder votar a totes les oficines comarcals, en dia laborable i en horari d'oficina. El motiu era molt simple, així es podia votar arreu, i es reduïa considerablement la despesa pública associada. Cal recordar que no només es van tenir que obrir les oficines comarcals en festiu, sinó que, a més a més, va caldre assignar personal del DARP i del CPF a les taules, al qual se li havia de retribuir la jornada en tractar-se d'un festiu.
- **Un procediment de vot per correu estranyament complicat**, que, a part de les nombroses dificultats per a tramitar-ho, va fer pensar a més d'un elector que l'aval era ja el vot.

El resultat final

Finalment es produïren les eleccions i el cert és que a l'Institut Agrícola no li va anar gens malament.

Varem treure el 28% dels vots emesos, tot i les dificultats evidents i citades. Fet que implica que tot i que l'altra candidatura recull un percentatge major en el seu conjunt, a nivell d'organitzacions únicament representarien un 18% dels vots emesos cadascuna, enfront al 28% nostre.

Això permet a l'INSTITUT AGRÍCOLA seguir desenvolupament la seva tasca al CPF, per bé que els projectes que dúiem al nostre programa no són possibles de desenvolupar sense un acord de les parts. Però molt especialment sense aconseguir que el CPF torni a esdevenir l'autèntica representació de la propietat privada i un veritable defensor dels interessos de la mateixa. Per a mostra els darrers esdeveniments.

Serà aquest l'exemple de futur?

En aquests moments tenim en tramitació parlamentària la coneguda com a "Llei d'acompanyament dels pressupostos", que com tots sabem també serveix per introduir modificacions —teòricament no substancials—, a d'altres lleis en vigor. Doncs bé, entre les modificacions "no substancials" proposades hi figura la **modificació de la Llei 18/1985 d'espais naturals de Catalunya**. La qual, de prosperar els canvis, donarà lloc a una situació molt diferent per a les propietats de Catalunya.

Si prosperessin els canvis proposats a la iniciativa legislativa ens cal esperar el següent:

- **Establiment de les Zones de Especial Conservació amb plans d'usos i gestió que definiran noves restriccions a les activitats** i que condicionaran tota actuació a autoritzacions prèvies dels gestors del espais. No cal dir que això implica que els Plans Tècnics de gestió i millora forestals seran poc més que paper mullat.
- **Establiment de drets de tanteig i retracte a favor de l'Administració** sobre el territori afectat —cal recordar que bona part dels espais naturals són terreny forestal i agrari—, en virtut que la modificació proposa suposa incorporar les superfícies del capítol IV bis de la Llei dins el capítol IV.
- **Modificació substancial del planejament urbanístic**, atès que en lloc de tenir la categoria de Pla Especial Urbanístic de Desenvolupament, es converteix en Pla Director, amb la supeditació de tota la resta de Plans Sectorials —Forestal, Energia, Carreteres, Industrial, etcètera— que hauran de modificar-se i adaptar-se a les determinacions del nou Pla Director que inclourà els espais protegits. Però que també haurà de preveure el fet que sota el paraigües de la limitació d'activitats s'hauran d'incorporar les zones pròximes a les zones limítrofs, així com les zones de connectivitat

biològica —això ja recorda el Pla de Connectors Ecològics que ja aparegué fa uns anys amb unes afectacions al territori que superaven el 70% de Catalunya.

No cal dir, que en un àmbit tant sensible, i davant d'una modificació legislativa que se'ns dubte s'ha de considerar de substancial, era d'esperar un posicionament contundent del Centre de la Propietat i una defensa aferrissada del Documents de Gestió (PT-GMF) com a últim document vàlid per no parlar dels usos del bosc.

Això no obstant, rés més lluny de la realitat. El dictamen preceptiu del CPF encara se l'espera, i tot i la afectació evident a les superfícies forestals està per veure com acabarà la modificació d'una Llei, que com era d'esperar, ara sí només la veu de l'Institut Agrícola s'alça per intentar redreçar.

Tot plegat, doncs, només ha significat que el procés electoral ha servit per deixar de banda la veu i pressió dels empresaris agraris i forestals, enfront a una Administració que pren les regnes del Centre de la Propietat Forestal en profit exclusiu seu.

La pressió de la propietat privada poc podrà fer respecte de les ànsies de control i gestió del territori per l'Administració. I més quan no està massa clar quin plantejament té la candidatura en coalició, formada per quatre ens d'idea i pensament dispar, apart que força dependents d'ajuts públics per al seu funcionament.

Com malauradament pensàvem, aquestes eleccions només han servit per fer palès que l'INSTITUT AGRÍCOLA serà l'únic que defensarem, de forma independent i sense cap mena de suport econòmic públic, la propietat i a l'empresa forestal catalana.

Per què un recurs contenciós administratiu contra els Estatuts del Centre de la Propietat Forestal ?

Com hem anat informant en aquesta revista a principis del 2013 es va endegar tot un procés per tal de redactar els Estatuts del Centre de la Propietat. Redacció que ja estava prevista en el propi text de la Llei 7/1999 que regula el propi Centre de la Propietat Forestal. Aquest procés va acabar el juliol de 2016 quan s'aproven els Estatuts del Centre de la Propietat Forestal, mitjançant el Decret 269/2016.

L'INSTITUT AGRÍCOLA, com a representant dels propietaris i empresaris forestals catalans, ha anat participant i proposant esmenes al text que s'estava redactant en tot aquest període. Més de tres anys en el que les anades i vingudes de documents, i reunions, han estat més que nombroses. I especialment donada la nostra perplexitat envers el contingut de l'articulat que anava prenent forma.

Al llarg de tot aquests anys us hem anat posant al corrent de com evolucionava tot plegat —veure les *Drecera* de maig-juny de 2013, novembre-desembre 2013 i gener-febrer 2016. En totes aquestes hi ha un resum de les peticions i observacions que presentàvem per tal de millorar l'efectivitat i bona marxa del Centre.

Tot i que **bona part de les nostres aportacions varen ser tingudes i incorporades al text definitiu dels Estatuts**, n'hi ha d'altres que no. I donada la importància i caràcter de bàsic que per a nosaltres representa aquell document, per tal de no donar suport al text, es va interposar un Recurs Contenciós Administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia.

Aquest Recurs Contenciós també es va endegar a la vista que al cap de poc de l'aprovació dels Estatuts, s'iniciava un procediment electoral per a determinar als representants de la propietat privada davant el Consell Rector del Centre. **En cap cas volíem ser còmplices d'un procés mancat de claredat, seguretat jurídic i justícia.**

Ja sigui dit per endavant que **l'INSTITUT AGRÍCOLA no està en contra de dites eleccions**. Està en desacord amb el sistema electoral que s'ha fixat, així com en alguns dels preceptes que regulen la composició i funcions dels òrgans de gestió i govern del Centre.

Aspectes com **ara la pèrdua de pes dels representants de la propietat privada dins el Consell Rector, perdent la majoria que es tenia abans, per passar a estar en minoria, fa que la raó de ser del Centre desaparegui**. Si fins ara la veu dels propietaris i empresaris havia de ser escoltada i podia aportar la seva visió i decisió, ara poc caldrà. I ja s'ha vist recentment fins on s'ha arribat.

En les pàgines anteriors es detalla el bloqueig que ha suposat la nova majoria de l'Administració enfront a la pèrdua de la competència del Centre per emetre informes sobre noves normes que afectin al sector forestal. Quan aquestes no són avantatjoses per la gestió forestal privada, no podran ser recorregudes davant la justícia, per que l'Administració —amb majoria de vot al Centre— no anirà contra ella mateixa.

Evidentment l'INSTITUT AGRÍCOLA tampoc està conforme amb el sistema electoral que s'ha acabat aprovant. Tant per que els mateixos Estatuts han deixat de preveure tot un seguit de casuística que es dona durant el procés electoral, com per que hi ha un seguit de requisits exigits a les candidatures que no tenen suport legal ni obeeixen a cap situació anàloga en procediment electorals semblants dins el sector agrari o forestal. Exemples clars en són:

- La necessitat d'haver d'aportar avals d'un 5% dels electors per tal de presentar una candidatura.
- El no requeriment que aquests avals vagin acompanyats d'una còpia del DNI de l'avalador.
- La possibilitat que els propis membres de la candidatura no poden avalar la seva candidatura.
- La presentació dels avals s'ha de fer en sobre obert, sense preservar la protecció de les dades personals dels avaladors.
- La possibilitat de presentar una candidatura formada per diverses organitzacions.
- No establir un sistema de vot ponderat, en funció de la superfície planificada. Un pla tècnic de poca dimensió no ha de tenir el mateix pes i poder de decisió que un de major grandària.

Per això, i com a mesura cautelar dins el referit Recurs Contenciós, s'ha demanat que els vocals resultants de les eleccions del passat desembre, no prenguin possessió mentre no es resolgui dit procediment judicial. Aquesta mesura no pretén paralitzar la feina del Centre, doncs mentrestant els vocals que fins ara hi eren, poden seguir la seva tasca.

En cap moment l'INSTITUT AGRÍCOLA vol entorpir la marxa del Centre amb aquest Recurs Contenciós. Tot al contrari, només volem que els Estatuts del Centre serveixin per a què aquest segueixi sent un referent en la gestió de les finques i explotacions forestals privades. Per tant, seguirem treballant per a uns Estatuts correctes i adients per a la tasca que es va encomanar al Centre i pel qual va ser creat. I que sempre ha comptat amb la nostra presència i participació activa.